

EDO MURTIĆ
(1921.-2005.)

Rođen je u Velikoj Pisanici kraj Bjelovara 4. svibnja 1921. Od 1925. živi u Zagrebu, polazi Školu za umjetnost i obrt kod profesora Kamila Tompe i Ede Kovačevića, zatim odlazi u Beograd u školu Petra Dobrovića i nastavlja studij u Zagrebu kod profesora Ljube Babića. Godine 1943. odlazi u partizane. Kao partizanski slikar zabilježio je mnogobrojna ratna svjedočanstva.

Mnogo je putovao u inozemstvo, osobito u Francusku, SAD i Italiju. Pedesetih godina boravi u Americi i u nekim europskim društvima. Njegovo figuralno slikarstvo 1949. i 1950. i kasniji ekspresivni i lirski apstraktni izričaj povezani su neprekinutom bogatom evolucijom i duhovnim sazrijevanjem. Uz slikarstvo bavi se grafikom, scenografijom, tapiserijom, radi u tehnici mozaika i emajla. Njegov odmah uočljiv pristup otvorenoj boji, ubrzo daje pečat hrvatskom poslijeratnom slikarstvu. To je vrijeme velikih promjena i u znanstvenoj i umjetničkoj spoznaji, pa su se promijenila i umjetnička načela. Murtić tada, nošen temperamentom i instinktom, među prvim u nas ulazi u područje nefigurativnog, slikarstva znaka i geste. Osjećaj za mijene u prirodi, za godišnja doba, za arhitekturu mediteranskog pejzaža u intenzivnom svjetlu jeseni i ljeta, Murtić pretvara u moderni slikarski govor. Crteži po prirodi s putovanja, bilješke pred motivom nakon dugotrajnog zrijevanja ne gube svježinu prvog dojma, uočljivi su na velikim i malim slikama. Murtić je godinama na izvoru moderne umjetnosti, uočljiva ličnost u sveopćoj pometnji međunarodnih slikarskih priredbi.

Prvi zapaženi Murtićevi radovi vide se već za vrijeme njegova školovanja. To su uglavnom radovi primijenjene umjetnosti, plakati za kazališne predstave i izložbe. Kao veliki poznavatelj grafičkih tehnika, zajedno sa Zlatkom Pricom, radi na ilustraciji Kovačičeve poeme Jama. Jedna od ključnih točaka njegova opusa jest posjet Americi, odakle se vraća opijen novim doživljajima prostora, ritmom novog svijeta i okreće se stvaranju ukorak sa svjetskim trendovima – apstrakciji. Pedesete godine u njegovom umjetničkom stvaranju promoviraju njegovu umjetnost u stalnu odrednicu modernog hrvatskog slikarstva Nezaobilazan je njegov

Edo Murtić

angažman od rada na kazališnoj scenografiji do zajedničkih i samostalnih izložbi u zemlji i inozemstvu, uređenje paviljona za svjetsku izložbu EXPO 50, Bruxelles, suradnja s Vladom Habunekom u operi, sudjelovanje na venecijanskom bijenalu, dekorativno uređenje javnih prostora.

Edo Murtić ostvario je stotinu i pedeset samostalnih i tristotinjak skupnih izložbi na svim kontinentima. Djela mu se nalaze u većini poznatih privatnih i javnih zbirki u cijelom svijetu.

Njegov ekspresivno-lirski apstraktni izričaj sveprisutan je u novijoj povijesti modernog slikarstva, ne samo u Hrvatskoj, nego i u europskoj likovnoj umjetnosti, čije je vrijednosti i tradicije znalački transponirao publici drugih kontinenata, naročito Americi, a najboljim je impulsima modernizma Amerike artistički oplemenio ne samo svoj umjetnički opus.

Ništa u modernoj hrvatskoj likovnoj umjetnosti nije tako zvonko odjeknulo kao Murtić.

Nikola Reiser

